

Dosarul nr. 2rac-121/19

Prima instanță: Judecătoria Comercială de Circumscripție (Z. Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, V. Negru și A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu

examinînd admisibilitatea recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96” împotriva lui Nistor Rabuleac, interveniet accesoriu Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, privind apărarea reputației profesionale, recunoașterea ca fiind eronată și neveridică a informației, obligarea dezmințirii informației răspîndite și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 3 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96”, admis apelul declarat de către Nistor Rabuleac, interveniet accesoriu Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, casată hotărârea din 27 aprilie 2016 a Judecătoriei Comerciale de Circumscripție, fiind emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a ț ă :

Societatea pe Acțiuni „Drum-96” a depus cerere de chemare în judecată la 14 aprilie 2015 împotriva lui Nistor Rabuleac cu privire la apărarea reputației profesionale, recunoașterea ca fiind eronată și neveridică a informației, obligarea dezmințirii informației răspîndite și repararea prejudiciului moral.

Reclamanta în motivarea pretențiilor a invocat că facînd cunoștință cu raportul administratorului procedurii de insolvență din 9 octombrie 2014 și procesului-verbal nr. 28 din aceeași dată al adunării creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt” în proces de lichidare, a constatat că acesta conține expresii care lezează reputația întreprinderii, prin utilizarea noțiunii de „raideri” la adresa Societății pe Acțiuni „Drum-96”.

În urma studierii dosarului de insolvență al Societății pe Acțiuni „Avînt” a constatat că administratorul și lichidatorul Nistor Rabuleac, a întocmit la 9 octombrie 2014 un raport de lichidare a patrimoniului societății pe acțiuni, adus la cunoștința adunării creditorilor din 9 octombrie 2014, fapt constatat în procesul-verbal nr. 28 al adunării creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt”.

S-a indicat că în raportul enunțat, Rabuleac Nistor, a utilizat la adresa întreprinderii Societății pe Acțiuni „Drum-96” cuvintele de defăimare și depreciativ „raideri”, în următorul context:

„Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2014 a fost respins recursul declarat de către Societății pe Acțiuni „Drum-96” și menținută fără modificări hotărârea Judecătorei Botanica din 18 noiembrie 2013, prin care s-a admis parțial cererea depusă de Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare împotriva Societății pe Acțiuni „Drum-96”, executorul judecătoresc Prodan Virgiliu privind anularea încheierii executorului judecătoresc și cererea cu privire la contestarea refuzului în suspendarea executării documentului (titlului) executoriu (aceste două hotărâri judecătorești pînă la moment nu permit „raiderilor” de la Societatea pe Acțiuni „Drum-96” să pătrundă pe teritoriul întreprinderii - pînă la examinarea în fond a cauzei de insolvabilitate sau pînă la examinarea cererii de separare a bunurilor)”.

Totodată, la 14 aprilie 2014, la Curtea de Apel Chișinău a fost depusă cererea de revizuire a încheierii Judecătorei Botanica, nr. 2-1797/06 din 24 ianuarie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2011, în cauza la cererea de revizuire depusă de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96” împotriva Societății pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, cu privire la anularea hotărârii din 8 iunie 2006 a Judecătorei Botanica.

Reclamanta a precizat că informația în cauză a fost adusă la cunoștința participanților adunării creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, care a avut loc la 9 octombrie 2014, ora 10-00, la care au participat reprezentanții creditorilor G. Popovici, Societatea cu Răspundere Limitată „Direcția lucrărilor speciale de construcție”, Societatea cu Răspundere Limitată „Danrem Trans”, B.C.A. „Banca Socială” SA, Societatea pe Acțiuni „BTA-27” și Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, care dețin mai mult de 90 % din valoarea totală a creanțelor chirografare validate de instanța de judecată.

Din procesul- verbal nr. 28 al adunării creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt” din 9 octombrie 2014 rezultă că N.Rabuleac a comunicat că pînă în prezent s-a efectuat un volum enorm de lucru legat de litigiul cu „raiderii” de la Societatea pe Acțiuni „Drum-96” (care sunt o echipă profesională în domeniul dat după spuse).

Consideră reclamanta că în circumstanțele expuse, nu poate fi pus la îndoială faptul că a avut loc o lezare a onoarei și reputației Societății pe Acțiuni „Drum-96”, or, după cum rezultă din concluzia Centrului de Terminologie, din punct de vedere semantic cuvântul „raider” are un caracter dezaprobativ, depreciativ, de blam, care afectează imaginea companiei și lezează onoarea acesteia, mai ales că pîrîtul 1-a folosit în contextul existenței cărorva încălcări ale normelor legale de către Societății pe Acțiuni „Drum-96”.

Totodată, s-a indicat că reieșind din prevederile Legii cu privire la libertatea de exprimare, se poate deduce că răspunderea juridică va fi dispusă doar în cazul în care informația răspândită cumulează condițiile stabilite în acest sens.

Astfel, consideră reclamanta că informația răspândită de pîrît cade sub incidența modalităților de răspîndire a relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient și injurie, cumulând temeiurile atragerii la răspundere juridică.

S-a mai precizat că pîrîtul a răspîndit informații false cu privire la fapte și anume, tentative de preluare ilegală de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96” a bunurilor amplasate pe bd. Dacia, nr. 65, mun. Chișinău, care ar aparține Societății pe Acțiuni „Avînt”, deși Nistor Rabuleac cunoaște despre existența deciziei irevocabile și executorii din 3 aprilie 2013 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost

recunoscut dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile aflate în litigiu după Societatea pe Acțiuni „Drum-96”.

Consideră reclamanta că utilizarea noțiunii de „raideri” în adresa Societății pe Acțiuni „Drum-96” s-a făcut în contextul și ca urmare a unor fapte denaturate de către pîrît, fiind prezentate într-o manieră eronată și defăimătoare, făcîndu-se abstracție de existența unor acte judecătorești, care demonstrează legalitatea acțiunilor Societății pe Acțiuni „Drum-96”.

Societatea pe Acțiuni „Drum-96” a specificat că este justificată concluzia Centrului de Terminologie din care rezultă că din punctul de vedere semantic, cuvîntul „raider” are un caracter dezaprobat, depreciativ, de blam, care afectează imaginea companiei și lezează onoarea acesteia.

În privința afirmației referitoare la existența și cuantumul prejudiciului moral, reclamanta a precizat că la caz, nu poate fi negată cauzarea unui prejudiciu moral, or, prin utilizarea termenului de „raider” pîrîtul relatează despre încălcarea legilor de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96” și astfel face ca persoana să fie condamnată moral de creditorii Societății pe Acțiuni „Avînt” și eventual alte persoane cărora li s-a adus la cunoștință această informație.

Totodată, reclamanta a indicat că răspîndirea acestei informații a periclitat managementul întreprinderii, aceasta fiind în imposibilitatea valorificării bunurilor ce-i aparțin cu drept de proprietate, recunoscut prin decizia din 3 aprilie 2013 a Curții Supreme de Justiție, or, în urma informării false și influențării creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt”, este refuzată executarea benevolă a unui act judecătorec irevocabil, creîndu-se o stare de incertitudine în activitatea sa.

A solicitat Societatea pe Acțiuni „Drum-96” recunoașterea drept eronată și neveridică informația precum că Societatea pe Acțiuni „Drum-96” sau persoane care o administrează sunt „raiderii”, obligarea pîrîtului Nistor Rabuleac să dezminț în fața creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, această informație, răspîndită la adunarea creditorilor din 9 octombrie 2014, cu întocmirea procesului verbal respectiv al adunării creditorilor care va conține cuvinte de scuze față de persoanele vizate, încasarea din contul lui Nistor Rabuleac în beneficiul Societății pe Acțiuni „Drum-96” prejudiciului moral estimat la suma de 500000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 aprilie 2016 a Judecătoriei Comerciale de Circumscripție, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial.

A fost obligat lichidatorul procesului de insolabilitate a Societății pe Acțiuni „Avînt” – Nistor Rabuleac, să exprime scuze în fața creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt” pentru afirmația că persoanele care administrează Societatea pe Acțiuni „Drum-96” sunt „Raideri”, expusă la adunarea creditorilor Societății pe Acțiuni „Avînt” în proces de lichidare din 9 octombrie 2014 cu întocmirea procesului verbal respectiv.

S-a dispus încasarea din contul lui Nistor Rabuleac în beneficiul Societății pe Acțiuni „Drum-96” 100 lei – cu titlu de taxă de stat.

S-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Drum-96” în beneficiul bugetului de stat taxa de stat în sumă de 15 000 lei neachitată la depunerea cererii de chemare în judecată. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 123, 124-131, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică parțial pretențiile invocate în acțiune.

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, Societății pe Acțiuni „Drum-96”, la 26 mai 2016 a contestat-o cu apel, solicitînd casarea hotărârii contestate, în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile să fie admise integral.

La 26 mai 2016 Nistor Rabuleac și Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitînd casarea hotărârii contestate în partea admiterii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile să fie respinse integral.

Prin decizia din 3 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96”, admis apelul declarat de către Nistor Rabuleac, interveniet accesoriu Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, casată hotărârea din 27 aprilie 2016 a Judecătoriei Comerciale de Circumscripție, fiind emisă o nouă hotărâre după cum urmează:

A fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96” împotriva lui Nistor Rabuleac, interveniet accesoriu Societatea pe Acțiuni „Avînt”, în proces de lichidare, privind apărarea reputației profesionale, recunoașterea ca fiind eronată și neveridică a informației, obligarea dezmințirii informației răspîndite și repararea prejudiciului moral (f.d. 17, 18-29, vol. III).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, nu a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție parțial incorectă.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, Societatea pe Acțiuni „Drum-96”, la 13 august 2018, a contestat-o cu recurs solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel integral și parțial hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri.

În motivarea recursului s-a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Totodată, recurenta a specificat că instanța de fond incorect a dispus încasarea taxei de stat în condițiile în care anterior reclamanta a fost scutită parțial de la achitare, or, circumstanțele care au servit temei de scutire nu au dispărut, reclamanta fiind în continuă imposibilitate de a achita o taxă exagerată.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 32, vol. III), însă la dosar nu sunt atașate probe care ar certifica data recepționării de către recurent a copiei deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimatilor la 12 februarie 2019, iar la 11 martie 2019, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care intimatul a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune

expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, Erfar – Avef v. Grecia, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, Marc Brauer v. Germania, 1 septembrie 2016, parag. 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, parag. 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a

recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, parag. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenta Societatea pe Acțiuni „Drum-96” a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 3 aprilie 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurente Societatea pe Acțiuni „Drum-96” nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, temeiurile inserate în cererea de recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea de recurs spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurente nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, *Petrovic v. Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm v. Luxemburg*, *ibidem*, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2;

Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Benjamin Nersesyan, ibidem, parag. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, ibidem, parag. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Drum-96”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu